Het Onzevader afstoffen
(1) Inhoudelijke overwegingen

Lezing

Eens was Jezus aan het bidden, en toen Hij zijn gebed beëindigd had, zei een van zijn leerlingen tegen Hem: ‘Heer, leer ons bidden, zoals ook Johannes het zijn leerlingen geleerd heeft.’ Hij zei tegen hen: ‘Wanneer jullie bidden, zeg dan:
“Vader, laat uw naam geheiligd worden en laat uw koninkrijk komen.
Geef ons dagelijks het brood dat wij nodig hebben.
Vergeef ons onze zonden, want ook wijzelf vergeven iedereen die ons iets schuldig is.
En breng ons niet in beproeving.”’
Daarna zei Hij tegen hen: ‘Stel dat iemand van jullie een vriend heeft en midden in de nacht naar hem toe gaat en tegen hem zegt: “Wil je mij drie broden lenen, want een vriend van me is na een reis bij mij gekomen en ik heb niets om hem voor te zetten.” En veronderstel nu eens dat die vriend dan zegt: “Val me niet lastig! De deur is al gesloten en mijn kinderen en ik zijn al naar bed. Ik kan niet opstaan om je te geven wat je vraagt.” Ik zeg jullie, als hij al niet opstaat en het hem geeft omdat ze vrienden zijn, dan zal hij wel opstaan omdat zijn vriend onbeschaamd aandringt, en hem alles geven wat hij nodig heeft.
Daarom zeg Ik jullie: vraag en er zal je gegeven worden, zoek en je zult vinden, klop en er zal voor je worden opengedaan. Want ieder die vraagt ontvangt, en wie zoekt vindt, en voor wie klopt zal worden opengedaan.

Lc 11,1-10 (NBV21)

Overweging

‘Het Onzevader’ als thema sluit nauw aan bij de vorige viering ‘Wie zeg jij dat ik ben?’ Is Jezus degene die ons via het Onzevader heeft leren bidden? Het is in elk geval een gebed dat door alle christenen gebeden wordt en dat wij in elke viering bidden of zingen. Wanneer het in groep uitgesproken wordt, kan het dikwijls wat afgerammeld lijken.
We willen het vandaag weer eens ‘afstoffen’ door er met elkaar in gesprek over te gaan. Zomaar sleutelen aan het Onzevader terwijl dit een universeel, oeroud gebed is, kan dit wel? Mogen we zomaar de woorden door Jezus zelf ons gegeven veranderen? We hebben van Karel verleden week geleerd dat dit kan!

Het Onzevader komt al in 2 verschillende versies voor in de evangelies, in Mattëus 6 met 7 verzen en in Lucas 11 met 5 verzen….Daar zit al een verschil op. De eerste christenen schrokken er niet voor terug om het gebed van Jezus te herformuleren. Ze legden er hun eigen ervaringen in, las ik in het boek van de karmeliet Reinhard Körner. In de DIDACHE, een tekst die rond het jaar 100 geschreven is, staat er al een aanvulling die noch bij Mattëus noch bij Lucas geschreven staat: ‘Want van u is de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid.’,
En de meest recente aanpassing van het Onzevader dateert van 2016, wanneer het in België en Nederland één gemaakt werd. De grote verandering hierbij is dat we ‘en breng ons niet in beproeving’ bidden i.p.v. ‘en leid ons niet in bekoring’.

Er zijn bibliotheken vol geschreven over het onzevader. Vandaag is het enkel de bedoeling het stof wat af te kloppen door er met elkaar eerlijk over te spreken.

Hoe gaan we dit praktisch doen?
We doen dit door met elkaar (in kleine groepen) in gesprek te gaan met behulp van de volgende vragen: Bid je het nog? Hoe bid jij het Onzevader? Waar sta jij achter? Wat heb jij het moeilijk mee ? En als je het bidt, bid je dan de klassieke formulering of maak jij er je eigen versie van?

Een opsomming van de reacties op de gespreksvragen

Bid je het nog? Wanneer bid je het?
-Niet buiten de viering: 7
-soms: 1
-nooit: 1
-elke dag: 2
-in nood of paniek: 1

Waarom bid je het nog?
- het sluit aan bij de vorige viering: als je bidt erken je een God.
- uit traditie
- uit nostalgie
- omwille van de betekenisrijkdom
- geloven in het in handen leggen…
- belangrijk: samen bidden, verbinding
- 'Geeft mij wat ik spiritueel nodig heb.'
- 'Helpt mij mijn ego aan de kant te zetten.'
- 'Als ikzelf geen woorden vind.'
- de essentie van het evangelie zit in dit gebed
- de formulering is minder belangrijk. Het gaat over de inhoud.
- wordt wereldwijd gebeden =kracht
- het universele van het traditionele
- het universele trekt ons aan
- geloof in de eeuwenoude kracht ervan…door zovelen gebeden
- tegenhanger van het Weesgegroet
- bidden voor de meest hulpbehoevenden: drankverslaafde, arme, eenzame.

Hindernissen om het te bidden?
- afkeer van aframmelen
- 'moeten' als kind bij het begin van de les = ritueel
- we weten het niet
- meer 'verwachten' dan 'weten'
- oubollige taal, waardoor geen verbinding meer.
- oer traditioneel qua bewoording. Door wie tot deze tekst gekomen?

Bid je de klassieke formulering of maak je er je eigen versie van?
- vertaling maken = intellectuele oefening - staat ritueel in de weg
- In de oecumenische gemeenschap 'De Duif' verwoorden ze het zo opdat ook minder kerkelijke mensen het zouden kunnen beamen.
- De essentie komt meer tot uiting in modernere versies door de taal.

- Als er een nieuwe tekst is, is die niet altijd gekend of zorgt voor een andere beleving
- Bij christenen voor het socialisme baden ze het Aramees Jezusgebed (het oorspronkelijke Onzevader) Dit gebed brengt me meer in contact met de kracht, de liefde in ons. God heeft enkel onze handen…
- Grönig: stichter van een gebedsgroep. Ik heb steun aan de gebedsgroep, bidden, hulp in moeilijke tijden.

Bedenkingen bij de aparte zinnen van het Onzevader

1.Onze Vader, die in de hemel zijt

-'die in de hemel zijt': wringt. Hij is hier.
-Onze Moeder i.p.v. Onze Vader => leer toegankelijk
-Onze Vader, onze Moeder, uw naam worde geheiligd

2. Uw naam worde geheiligd

3. Uw rijk kome

= het goede leven voor allen
- goed voor alle mensen, leven in liefde, ruime liefde: dankbaarheid, zorg,…

4. Uw wil geschiede

5. op aarde zoals in de hemel

6. Geef ons heden ons dagelijks brood

- Onze Vader, ons brood: verband tussen het Onzevader en de rest van de Bergrede. Het gaat over het welzijn van de hele wereld.
- Het delen van het brood

7. En vergeef ons onze schulden zoals ook wij vergeven aan onze schuldenaren

- is zeer belangrijk
- Er is een verschil tussen 'zonde' en schuld'. Zonde is ten opzichte van God. Dit gaat over je particuliere verhouding tot God. Vergeving komt van God. Schulden heb je t.o.v. elkaar.
- zonde is falen. Je mist je doel. Zonde is niet per definitie schuldig. Het is meestal gemis aan vrijheid.
- Het verzwaart als je zegt 'Ik heb de zonde geërfd.' We worden sowieso geboren in een wereld die faalt. Negatieve familiale erfenissen moet je zelf doorbreken.

8. en breng ons niet in beproeving

- is beter dan 'leid ons niet in bekoring'. God leidt ons niet in bekoring.
- wij bidden 'En blijf bij ons in beproeving' (verwoording van Chris Saelens, gewezen gevangenis aalmoezenier Brugge)

9. maar verlos ons van het kwade

- is het belangrijkste

10. want van U is het koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid in eeuwigheid .

- doet deugd ter afsluiting
- ‘Ik vraag me nog steeds af waarom dat ‘aanhangsel’ er ooit bij moest komen.’
- Dit vers laat het Onzevader positief eindigen, met een visioen op de eeuwigheid i.p.v. te eindigen met ‘het kwade’.

Jo Vandeweerd (inleiding) en de aanwezige gemeenschap van De Lier (groepsgesprek)
De Lier, Brugge, 8 februari 2026